

Businessplan Demontagehal Wijk bij Duurstede

Demontage van Grof Huishoudelijk Afval
op de milieustraat

“haal eruit wat er in zit”

Foto: Duurzaamheidsplein Oss

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	3
2.	SCOPE BUSINESSPLAN - INTEGRALE KANSEN	4
3	ORGANISATORISCHE CONTEXT.....	5
3.1	ORGANISATIE EN EXPLOITATIE	5
3.2	POSITIE BINNEN AFDELING BEHEER.....	5
4	ACTIVITEITEN	6
4.1	DEMONTAGE	6
4.2	REPARATIE, KRINGLOOP EN LOKALE ECONOMIE.....	6
4.3	SOCIALE COHESIE EN WERKVOORZIENING	7
4.4	AMBACHT EN ONDERWIJS	8
5	ANALYSE EN UITWERKING GROF AFVAL MILIEUSTRAT	9
5.1	TONNAGES	9
5.2	VERWERKINGSTARIEVEN	10
5.3	SORTEERANALYSE	10
5.4	POTENTIEEL VERMEIDEN VERWERKINGSKOSTEN GROF RESTAFVAL.....	11
5.5	POTENTIEEL SCHEIDING OUD IJZER.....	12
6	SOCIAAL DOMEIN.....	13
6.1	DOELGROEPEN	13
6.2	SCHATTINGEN BESPAARDE KOSTEN SOCIAAL DOMEIN.....	14
7	KOSTEN INVESTERING EN EXPLOITATIE	15
7.1	KOSTEN OPZET PROJECT (KWARTIERMAKEN).....	15
7.2	UITWERKING BUSINESSCASE.....	15
7.3	RESULTAAT VOOR DUURZAAMHEID.....	16
7.4	RESULTAAT VOOR PARTICIPATIE	16
7.5	RISICO'S	16
	BIJLAGE 1: DETAILOVERZICHT CALCULATIE VERWERKINGSKOSTEN DEMONTAGE / SCHEIDING GHA.....	17
	BIJLAGE 2: OVERZICHT INVESTERINGEN	18
	BIJLAGE 3: INVESTERING BEDRIJFSGEBOUW	18

1. INLEIDING

De gemeentelijke milieustraat aan de Middelweg Oost is een bijzondere locatie. Een haast idyllische plek met haar mooie monumentale gebouwen en fruitbomen, een voor Nederlandse begrippen unieke milieustraat. Een bezoeker waant zich terug in de tijd. Dat is precies wat het ook is: niet meer van deze tijd. De opzet is achterhaald en kan onvoldoende ingezet worden als instrument naar een circulair grondstoffenbeleid. Nadat duidelijk werd dat een beoogde samenwerking met Houten niet door ging, is gestart met de ontwikkeling van een nieuwe milieustraat (en gemeentewerf) op het bedrijventerrein Broekweg-Noord die in 2022 of 2023 in gebruik wordt genomen.

Gaandeweg dit proces zijn zienswijzen over het ontwerp en toepassing veranderd. Een belangrijk aspect hierin is de bewustwording van de tijdsgeest waarin we ons bevinden: de transitie naar een circulaire economie. Kenmerkend hierbij is dat we niet kunnen voorspellen welke eisen en kansen zich gaan voordoen in de komende tijd. De investering in een milieustraat is aanzienlijk en is voor zeker 40 jaar. Een belangrijke ontwerpeis is dan ook flexibiliteit. Zorgen dat zoveel mogelijk ruimte anders ingezet kan worden zodat de milieustraat kan meebewegen met circulaire ontwikkelingen.

Ontwikkelingen die binnen afval spelen is dat de Rijksoverheid stuurt op het minimaliseren van brandbaar restafval. De in 2019 verhoogde verbrandingsbelasting is daarvan een voorbeeld. Kijken we in eigen keukens dan zien we dat de fractie grof huishoudelijk afval (GHA) veel waardevolle grondstoffen bevat die nu verbrand worden.

Ontwikkelingen die bij het Sociaal Domein spelen zijn dat er een groeiende behoefte is aan werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zowel jongeren als volwassenen. Jeugd, Wmo, Onderwijs en Participatie komen hier in samen.

Pakken we deze ontwikkelingen samen dan zien we kansen op het gebied van grondstoffen en kansen voor het Sociaal Domein. Op basis van deze kansen heeft het college besloten tot een studie naar de kansen en mogelijkheden van een hal waar demontage van GHA plaats kan vinden, de zogenaamde 'demontagehal'.

Dit businessplan is het antwoord op die studie. Het ontwerp van de milieustraat is uitgebreid met een hal die ingezet wordt als vliegwiel voor de circulaire transitie. Beschreven wordt hoe een dergelijke hal zijn plek kan krijgen in de organisatie en hoe er invulling gegeven kan worden aan de kansen die we nu zien. Een businesscase heeft een focus op financiën, toch hecht ik er waarde aan om naast de calculatie, te blijven zien dat het een integraal plan is dat aanhaakt op diverse thema's en waar de 'winst' meer is dan de uitkomst van de rekensom van kosten en opbrengsten. Het plan kan een grote impact hebben op lokale economie, duurzaamheid, eigenwaarde en perspectief van de deelnemers. Die winst is niet cijfermatig te vangen in een businessplan.

Met de activiteit zoals beschreven in dit businessplan worden drie hoofddoelen gediend:

1. Het actief opwaarderen van de grondstoffenketen door de gemeente met als achterliggende gedachte het sluiten van grondstofkringlopen.
2. Invulling geven aan VANG doelstelling door het verminderen van restafval.
3. Het creëren van werkplekken voor mensen met een gemiddeld tot grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Als werktitel wordt in dit stuk gesproken over 'Demontagehal'. Suggesties van namen die meer activiteit ondersteunen zijn 'Grondstofplein', 'Duurzaamheidsplein', 'WijkMijn', 'Circulair Centrum' of 'Circulair Ambachtscentrum'. Of zet een prijsvraag uit onder inwoners.

2. SCOPE BUSINESSPLAN - INTEGRALE KANSEN

Op de nieuw te realiseren milieustraat wordt een bescheiden bedrijfsruimte van 125 m2 gereserveerd als onderdeel van het neer te zetten bedrijfsgebouw. Hierin wordt een demontagewerkplaats en een innamepunt voor kringloopgoederen ondergebracht. Met dit project richt de gemeente zich op de treden 'hergebruik' en recycling' van 'de ladder van Lansink'. Daarmee wordt beoogd dat afval een hoogwaardigere toepassing krijgt dan 'energie uit verbranding'.

LADDER VAN LANSINK - DE AFVALHIËRARCHIE

Herbruikbare goederen worden via een kringlooporganisatie weer teruggebracht in de maatschappij. Beschadigde meubels met hergebruik kansen worden hier apart gehouden zodat deze gerepareerd of ge-upcycled kunnen worden.

Demontage van grof huishoudelijk afval zoals banken, stoelen en tafels die uit meerdere materiaalfracties bestaan tot mono stromen zodat ze weer geschikt zijn als grondstof voor nieuwe producten (materiaalhergebruik / recycling). De kansen van voor het milieu zijn duidelijk, met dit project worden grondstoffen uit te verbranden afval gehaald.

Het project voorziet in kansen voor het **sociaal domein** door de realisatie van lokale activerings- en werkervaringsplaatsen.

Lokaal duurzaam ondernemerschap wordt gestimuleerd. Goederen en grondstoffen kunnen direct lokaal worden omgebogen waarbij innovatie en creatief ondernemerschap wordt gestimuleerd.

Tot slot liggen er kansen op het vlak van **gedragsverandering en educatie** door het opzetten van dit initiatief waarin de gemeente een voorbeeldfunctie heeft voor haar inwoners. Ook de basisschool kinderen haken aan door een koppeling met het project 'Afvalvrije scholen'.

Met deze opzet zetten we de circulaire uitdaging in op kansen voor het milieu, het sociaal domein en lokaal duurzaam ondernemerschap. De gemeente wil dit graag, maar kan de uitvoering van de activiteiten niet in eigen beheer houden. Wij willen ons graag versterken met sociale, lokale en regionale partijen om hierin samen op te trekken.

3 ORGANISATORISCHE CONTEXT

3.1 ORGANISATIE EN EXPLOITATIE

De milieustraat valt organisatorisch gezien binnen de Oranje kolom; Afval en Reiniging. De demontagehal valt daarmee logischerwijs onder de activiteiten van de milieustraat. De gemeente contracteert de afzetpartners en organiseert alles er omheen. Daardoor kunnen afvalstromen efficiënt verzameld en afgevoerd worden. De begeleiding van de medewerkers en uitvoering van de werkzaamheden wordt belegd bij een externe partij. Hiermee wordt de 'grondstofactiviteit' gesplitst van de 'begeleidingsactiviteit'.

Hoe dit exact zal uitwerken is afhankelijk hoe de demontagehal georganiseerd gaat worden. Het uitgangspunt is dat de gemeente de regierol behoudt en de partijen in de demontagehal zelf het operationeel proces voor hun rekening nemen.

3.2 POSITIE BINNEN AFDELING BEHEER

Een belangrijke afweging die gemaakt moet worden is de manier waarop de demontage georganiseerd wordt. Waar liggen de taken, de verantwoordelijkheden, het overzicht. Hoe kan de gemeente regie houden én sturen op output, kosten en samenwerking?

In de weg hiernaar toe zijn verschillende mogelijkheden de revue gepasseerd. Van alles in eigen hand houden tot het opzetten van een coöperatie. Het antwoord is niet eenvoudig te geven. Dat komt omdat er voldoende ruimte moet zijn voor verschillende lokale en regionale partijen om in te stappen, of uit te stappen. Maar dat het ook werkbaar blijft. Hier komen ook heel praktische vragen aan de orde, zoals de verdeling van de goederen en grondstoffen over de deelnemers. Wat als er meerdere partijen zijn die iets zien in die oude Gipsen stoel met dikke chromen buizen, of dat wankele bijzettafeltje in Amsterdamse Schoolstijl? Hoe worden daar beslissingen in genomen?

Listige vragen, waar geen pasklaar antwoord of model voor is. Dit is echt pionieren, en we komen nu op een terrein waarop innovatief maatwerk vereist is. Deze vraag staat centraal in de aanbesteding die opgesteld wordt. Want we willen zoveel mogelijk partijen laten deelnemen op een werkbare manier en die het meeste oplevert voor alle deelnemers.

Producthergebruik via kringloopwinkels, foto: Jan Bouwhuis (Secunda Tiel)

4 ACTIVITEITEN

4.1 DEMONTAGE

In de werkplaats (de demontagehal) wordt door cliënten uit het sociaal domein het grof huishoudelijk afval gedemonteerd. Hierdoor neemt de hoeveelheid te verbranden grof restafval af en kan er meer hoogwaardig hergebruik van grondstoffen of (deel)producten plaatsvinden. Grof restafval, hout en metaal zijn de grootste en meest interessante afvalstromen op de milieustraat. De demontagehal focust vooral op demontage en hergebruik van deze stromen, zodat meer zuivere recycle- en grondstofstromen ontstaan. Denk aan goederen uit het grof restafval: banken, stoelen, kasten, strijkplanken of lattenbodems. Deze goederen bestaan uit verschillende materialen die in deze hoedanigheid niet verder te verwerken zijn en als restafval worden verbrand. Als er bij andere afvalstromen kansen liggen voor beter hergebruik of kostenbesparing kan dit uiteraard ook worden opgepakt. Denk aan het demonteren van velgen van aangeleverde autobanden. De demontage van elektronische en elektrische apparaten (AEEA) is overigens op dit moment niet toegestaan vanwege strikte regelgeving en is daarom geen onderdeel van het plan.

De te demonteren goederen worden als volgt bepaalt:

- Welke grondstoffen zijn af te zetten zowel binnen onze lokale economie als daarbuiten.
- Welke grondstoffen leveren gedemonteerd het meeste op of kosten het minst (ten opzichte van grof huishoudelijk restafval).
- Welke productgroepen zijn geschikt om te demonteren door inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Naast de grootschalige afvalstromen zijn scheiding en demontage van kleinschalige scheidingsactiviteiten mogelijk, zoals het (beter) scheiden van speelgoed, hard kunststof, gescheiden houden van kurk, kaarsen, etc.

4.2 REPARATIE, KRINGLOOP EN LOKALE ECONOMIE

Het innamepunt kringloopgoederen en de demontagehal zijn onderdeel van het bedrijfsgebouw op de milieustraat en zijn naast elkaar gesitueerd met – zo mogelijk - gezamenlijke ontvangst van goederen/demonteerbare voorraad. De onderdelen zullen nauw samenwerken, elkaar aanvullen en versterken. Het innamepunt kringloopgoederen is bedoeld als laagdrempelige faciliteit voor onze inwoners en als stimulans om producten die nog geschikt zijn voor een tweede leven niet bij het grof huishoudelijk afval achter te laten. Het innamepunt kringloopgoederen is een tijdelijke opslaglocatie. De verkoop vindt plaats op andere locaties binnen onze gemeente, om goedkopere alternatieven beschikbaar te houden voor inwoners die minder te besteden hebben.

Maar niet alleen kringloopwinkels spelen een rol in hergebruik. Deels kapotte spullen en materialen kunnen misschien gebruikt worden door lokale ondernemers. Denk hierbij aan planken voor een meubelwerkplaats. Kan dat leiden tot nieuwe creativiteit en ondernemerschap? Kan een lokale fietsenmaker herbruikbare onderdelen van een afgedankte fiets inzetten voor de reparatie van een andere fiets? Het is nuttig en passend deze kansen te verkennen en uit te werken in samenwerking met lokale, sociale partijen. Zo versterken we wat er al is en faciliteren we wat nog meer toegevoegde waarde heeft. Door het open karakter van de demontagehal kan er vraaggericht gesorteerd en gedemonteerd worden, inspelend op de vraag en initiatieven uit de markt.

4.3 SOCIALE COHESIE EN WERKVOORZIENING

De demontagewerkzaamheden en de bezetting van het innamepunt worden uitgevoerd door mensen uit de doelgroep sociaal domein. Ook vanuit de kringlooporganisatie is iemand aanwezig om de herbruikbaarheid van de goederen te beoordelen. Deze activerings-/of werkervaringsplek is een laagdrempelige voorliggende voorziening om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te activeren. Het is bedoeld voor die mensen die nog niet passen binnen de reguliere Wmo-begeleiding of terecht kunnen bij bestaande algemene voorzieningen. Deze mensen zijn wel gebaat bij enige professionele ondersteuning. Het is niet nodig om voor deze voorziening 'dure' zorg te indiceren vanuit de Wmo of andere wetgeving. Het gaat bijvoorbeeld om 'zorg' klanten van de Regionale Sociale Dienst, ggz-cliënten, jeugd/jongeren, bemoeizorg cliënten van Stichting Binding (centrum voor zorg en welzijn) of statushouders. De mensen worden begeleid om weer in een dagritme te komen door het doen van verschillende activiteiten. Indien mogelijk stromen zij daarna door naar een volgende werk- of activeringsplek, voorziening of betaald werk. Met de demontagehal en het innamepunt kringloopgoederen komt er een goede werk- en activeringplek bij in onze gemeente. Hierdoor ontstaat een 'gesloten keten' om mensen uit de doelgroep sociaal domein te begeleiden en te laten leren, in hun participatie en ambacht.

Door de diversiteit aan werksoorten en werkplekken binnen dit project maakt het erg geschikt voor mensen om te groeien van trede 2 tot en met trede 5 van de participatieladder.

Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt kunnen dus een zinvolle dag invulling krijgen in de demontagehal. Het huidige lokale participatieaanbod wordt daarmee verbreed. De doorgaande lijn van participatie wordt verder ontwikkeld en de sluitende ketenaanpak wordt doorontwikkeld. Dit past in de Wijkse Werkplaats en in het startpunt voor lokale participatie 'de Wijkse Inloop'. De Wijkse Inloop zal naar verwachting een belangrijke rol vervullen in het toeleiden van de 'werknemers' van de demontagehal. In de keten van participatie (leer- en werkplekken) in de gemeente is de demontagehal een doorstroomplek. Mensen worden begeleid om weer in een dagritme te komen door het doen van verschillende activiteiten. Indien mogelijk stromen zij daarna door naar een volgende voorziening of werk- / activeringsplek. Wat aansluit op het thema Meedoen is een must, uit de Maatschappelijke Agenda.

De werkzaamheden die in de demontagehal worden uitgevoerd zijn niet beschikbaar op andere participatieplekken in de gemeente. Het is een aanvulling op het huidige palet van mogelijkheden.

Voor de gemeente vervult de demontagehal een belangrijke functie omdat mensen niet aan hun lot worden overgelaten. Wat in de praktijk kan resulteren in bijv. overlast en hoge (zorg)kosten op de langere termijn. De vermeden (zorg)kosten zijn lastig in euro's uit te drukken.

4.4 AMBACHT EN ONDERWIJS

De aard van de werkzaamheden maakt het voor deelnemers geschikt om basisvaardigheden te leren, zoals het herkennen van materialen, gebruik van gereedschappen en veilig werken. Deze onderdelen komen terug in de begeleiding vanuit de demontagehal. Bij de taken waarbij de deelnemers in contact komen met bezoekers, is klantgerichtheid en veiligheid weer een leeronderwerp.

Educatie is een belangrijk onderdeel van onze opzet. Een bezoek aan de milieustraat wordt een onderdeel van het programma 'afvalvrije scholen' om daarmee nog meer impact te geven aan het gedachtengoed. Het uitgangspunt is dat ieder basisschool kind de milieustraat en de demontagehal een keer bezoekt. Het programma 'afvalvrije scholen' met als werktitel 'Afval, het begin van iets nieuws' is woensdag 14 oktober 2020 officieel gestart door wethouder Hans Marchal.

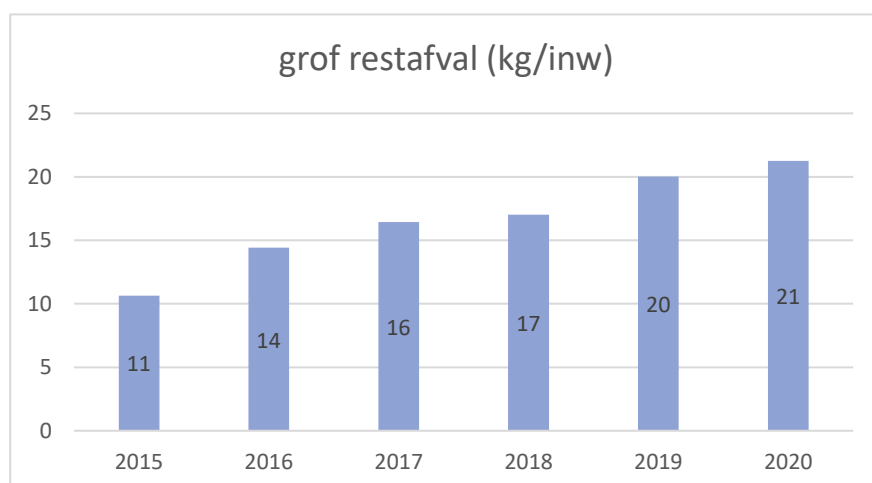
5 ANALYSE EN UITWERKING GROF AFVAL MILIEUSTRAAAT

5.1 TONNAGES

De basis van de businesscase zijn de door inwoners gebrachte hoeveelheden van grof restafval, metaal, B en C hout op de milieustraat. Dit zijn de 'grondstoffen' voor de demontagehal, de kruiwagen voor de activiteiten. Hieronder staat een historisch overzicht met een prognose voor 2021. Het jaar 2020 was een bijzonder jaar en wat opvalt is dat de inzameling sterk afwijkt. Een verklaring hiervoor is dat COVID-19 zijn impact had op het aanbiedingsgedrag van inwoners. Enerzijds door de opruimwoede van inwoners, anderzijds doordat controle en toezicht minder goed uitgevoerd kon worden doordat rijroutes verlegd werden en daardoor ook niet de slagboom met afvalpas werkte. Het jaar 2020 wijkt dermate af dat het jaar 2019 als peiljaar wordt genomen.

tonnages milieustraat	2018	2019	2020	prognose 2021
grof restafval	403	476	540	486
metaal	171	174	163	176
B-hout	808	660	826	700
C-hout	176	162	212	176

In de prognose voor 2021 is het COVID-19 effect gecorrigeerd. De routing op de milieustraat is zodanig aangepast dat de toegangscontrole met afvalpas weer mogelijk is. Bedrijfsafval dat toch weer op de milieustraat kwam, wordt nu weer geweerd. Ook is voor het jaar 2021 het effect van de invoering van diftar mee berekend. Landelijke trends laten zien dat inwoners zorgvuldiger afval scheiden en grof huishoudelijk afval niet in de klikeo proppen, maar naar de milieustraat brengen. De ontwikkeling van grof huishoudelijk afval per inwoner geeft het volgende beeld. In 2015 is het gratis aan huis inzamelen van GHA beëindigd. Vanaf dat moment zien we een gestage groei naar 21kg per inwoner. Ook in 2021 wordt uitgegaan van 21kg per inwoner.

5.2 VERWERKINGSTARIEVEN

De tarieven voor het verwerken van GHA stijgt per 1 januari 2021 fors van €83 per ton naar €250 per ton. De verwerking van 486 ton GHA stijgt daarmee van € 40.340,- naar €121.500,- Dit geeft de volgende prognose voor de verwerkingskosten en – opbrengsten van de hoofdfracties.

tonnages milieustraat	prognose 2021	2021 tarief per ton	2021 prognose verwerkings kosten
grof restafval	486	€ 250	€ 121.500
metaal	176	€ -90	€ -15.840
B-hout	700	€ 80	€ 56.000
C-hout	176	€ 95	€ 16.720
totaal			€ 178.380

De transportkosten voor de grove afvalstromen naar de verwerker bedragen ongeveer € 25 per ton. Bij verschuiving van de ene naar de andere afvalstroom is er geen besparing op de transportkosten. In de calculatie is daarom geen rekening gehouden met bespaarde transportkosten, al kan dat effect wel optreden indien fracties lokaal worden afgezet.

5.3 SORTEERANALYSE

Om te onderzoeken wat aan grondstoffen en materialen herwonnen kan worden is in 2019 door Eureco een sorteeraanalyse uitgevoerd op het grof restafval van de gemeente. Omdat de uitkomst van deze sorteerproef de basis is voor de verdere calculatie, is een vergelijking gemaakt met andere sorteerproeven. De sorteerproef uit onze gemeente ligt in lijn met de uitkomsten uit andere gemeenten, ondanks dat die qua omvang en stedelijkheidsklasse verschillen.

Hoofdfracties GHA						
	gemeente jaar	WbD 2019	Oss 2016	Utrecht 2017	Utrecht 2018	Utrecht 2019
te scheiden/sorteren deel		20%	17%	28%	24%	22%
demonteerbaar deel		61%	63%	53%	62%	61%
residu, niet te sorteren deel		19%	20%	19%	14%	17%

Grofweg kunnen we vaststellen dat 20% dermate vervuild is dat het niet te demonteren of te scheiden is. 20% is nog wel te scheiden in hoofdfracties, en 60% is te demonteren.

5.4 POTENTIEEL VERMEDEN VERWERKINGSKOSTEN GROF RESTAFVAL

In de businesscase gaat het om 291 ton dat gedemonteerd kan worden. In de praktijk zal het echter niet mogelijk zijn om dit volledig te demonteren. Een deel zal alsnog door vervuiling, of door capaciteit (locatie / bezetting) niet verwerkt kunnen worden. Uiteindelijk zal ruim 177 ton demonteerbaar zijn en 138 ton alsnog niet realiseerbaar. Op hoofdlijnen geeft dat de volgende uitkomst:

Calculatie verwerkingskosten demontage/scheiding GHA						
tarief GHA	100%	486	€	250,00	€	121.500
fractie in GHA	% vh GHA	ton	verwerkingskosten		vermeden verwerkingskosten	
totaal te scheiden uit GHA	20,4%	79,3	€	7.249	€	12.580
subtotaal demonteerbaar	60,8%	177,3	€	12.811	€	31.513
subtotaal rest	18,8%	91,4	€	22.842	€	-
niet realiseerbaar		138,0	€	34.506		
TOTAAL	100%	486,0	€	77.407	€	44.093

De uitgebreide analyse is te vinden in bijlage 1.

Samenvattend:

- verwerkingskosten grof restafval zonder sortering / demontage: € 121.500
- verwerkingskosten met sortering / demontage: € 77.407 -
- berekende besparing op verwerking: € 44.093

5.5 POTENTIEEL SCHEIDING OUD IJZER

Naast het demonteren van grof huishoudelijk afval is ook de oud ijzerbak goede activiteit. In de oud ijzerbak zit naast schroot een deel aan hoogwaardiger metalen. Door die metalen er uit te sorteren, wordt een hogere verkoopopbrengst bereikt. In de volgende tabel staat een prognose van de opbrengst.

calculatie sortering oud ijzer

deelstroom	%	ton	opbrengst	
			per ton	opbrengst
schroot restant	92,4%	163	€ 90	€ 14.636
aluminium	4,0%	7	€ 600	€ 4.224
koper	0,2%	0	€ 4.050	€ 1.426
messing	0,4%	1	€ 2.850	€ 2.006
rvs	2,0%	4	€ 600	€ 2.112
totaal	99,0%	176		€ 24.404
af: opbrengst ongesorteerd		176	€ 90	€ 15.840
extra opbrengst na sortering				€ 8.564

In de calculatie gaan we uit van een bescheiden opbrengst. Er is geen andere milieustraat of circulair ambachtscentrum gevonden die dit al operationeel heeft.

6 SOCIAAL DOMEIN

6.1 DOELGROEPEN

In totaal kunnen vijf werkplekken worden gecreëerd. Dit zijn drie fulltime werkplekken in de demontagehal, één werkplek in de goederenontvangst, en een werkplek op het bordes van de milieustraat zelf. In de demontagehal kunnen drie werkplekken worden gecreëerd voor tijdelijke werkervaring (beschut werk). Dit betreft een laagdrempelige voorliggende voorziening als startpunt voor activering en re-integratie. Doelen zijn werkervaring opdoen, een zinvolle dag invulling en/of een stageplek. Voor mensen met een bijstandsuitkering is het doel stijging op de participatieladder met als hoogste doel uitstroom uit de uitkering.

Er zijn drie doelgroepen vanuit het sociaal domein (jeugd/jongeren, Wmo, Participatiewet) die van de demontagehal gebruik kunnen maken:

1. Jeugd: leerplichtige voortijdig schoolverlaters (VSV), thuiszitters, uitvallers MBO en stagiaires MBO;
2. Jongeren: uitstromers uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs of Praktijkonderwijs (VSO/PrO). Deze categorie jongeren is in eerste instantie vaak aangewezen op dagbesteding of een werkervaringsplaats. De demontagewerkplaats kan een opstap zijn voor het verdere traject dat zij kunnen doorlopen;
3. Volwassenen: mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die (langdurige) begeleiding nodig hebben om weer aan het werk te gaan. Dit kunnen mensen zijn die al langere tijd uit het arbeidsproces zijn of zijn aangewezen op beschut werk of een garantiebaan. Dit kunnen mensen zijn die een bijstandsuitkering hebben vanuit de Participatiewet.

Clënten zullen in praktijk parttime een plek in de demontagehal krijgen. De verwachting is dat 6 cliënten op de drie werkervaringsplekken worden ingezet. Daarnaast is het mogelijk dat cliënten doorstromen naar een toezichthoudende plek op het afvalstortbordes (onder begeleiding van de sociale partner). Daardoor kunnen uiteindelijk 6 tot 8 cliënten worden bediend. De exploitatie van de demontagehal kan de volgende soort besparingen in het sociaal domein opleveren:

Doelgroep jeugd

- vermijden van verdere maatschappelijke kosten indien de jongeren tussen wal en schip blijven vallen;
- het niet inzetten van jeugdhulpverlening/begeleiding via de Jeugdwet.

Doelgroep jongeren

- de kosten voor een Wmo-indicatie “begeleiding in groep” bedraagt € 40 per dagdeel.

Doelgroep volwassenen

- een eventuele trajectvergoeding in het kader van de Participatiewet
- de werkplek kan een opstap zijn naar betaald werk. Als dat lukt, scheelt het uitbetalen van een uitkering.

6.2 SCHATTINGEN BESPAARDE KOSTEN SOCIAAL DOMEIN

- 1 formatieplaats uitstroom uit de uitkering bespaart € 15.500
- Besparing op begeleiding in groep: 400 uur x € 40 = € 16.000
- Besparing op jeugdzorg: € 5.000
- Niet benodigde bijdrage uit het re-integratiebudget: pm

Investing in de demontagehal leveren naar verwachting besparingen op, zowel voor het taakveld afval als voor de taakvelden sociaal domein. In dit plan gaan we uit om 50% van de exploitatiekosten te dekken uit het taakveld afval en 50% uit het sociaal domein (participatiebudget).

Een fiets verdwijnt in de ijzerbak, foto: archief gemeente

7 KOSTEN INVESTERING EN EXPLOITATIE

7.1 KOSTEN OPZET PROJECT (KWARTIERMAKEN)

Aan de implementatie van de demontagehal zijn kosten verbonden. Voorgesteld wordt een kwartiermaker aan te stellen die zorgt dat geïnteresseerde partijen bij elkaar worden gebracht, zorgt dat de aanbestedingsprocedure begeleid wordt en mogelijk een rol speelt in de werkelijke uitvoering van het project. De kosten bestaan uit interne kosten, met name uren en externe uren. De kosten hiervoor zijn geschat op € 67.360,-. De gemeente heeft dit project ingediend bij de prijsvraag van het (landelijke) VANG-subsidieprogramma. Onze gemeente is hierbij uitgeroepen als één van de winnaars waardoor de helft van de kosten, €33.680,- als subsidie wordt toegekend.

7.2 UITWERKING BUSINESSCASE

In deze paragraaf worden de kosten en opbrengsten verder uitgewerkt. Het onderstaand overzicht laat een meerjaren ontwikkeling zien op basis van de huidige beschikbare informatie.

exploitatiekosten	2022		2023		2024		2025	
inzet begeleiding sociale partner	€	75.000	€	76.500	€	78.030	€	79.591
overige beheerkosten	€	7.700	€	7.854	€	8.011	€	8.171
rente en afschrijving	€	6.475	€	6.475	€	6.605	€	6.737
totaal exploitatie	€	89.175	€	90.829	€	92.646	€	94.498
dekking 2021	project overig		project overig		project overig		project overig	
besparing betere scheiding grof restafval		€ 12.580		€ 12.832		€ 13.088		€ 13.350
besparing verwerkingskosten grof restafval	€	31.513	€	32.143	€	32.786	€	33.442
hogere opbrengst metalen	€	8.564	€	8.735	€	8.910	€	9.088
lokale afzet grondstoffen en materialen	€	1.000	€	1.020	€	1.040	€	1.061
50% begeleidingskosten uit participatiebudget	€	-	€	-	€	-	€	-
niet benodigde trajectvergoeding		pm		pm		pm		pm
besparing uitkeringskosten per uitstroomcliënt		€ 15.000		€ 15.000		€ 15.000		€ 15.000
totaal dekking	€	41.077	€	41.898	€	42.736	€	43.591
Resultaat taakveld afval	€	-48.098	€	-48.931	€	-49.909	€	-50.907

Opmerkingen hierbij:

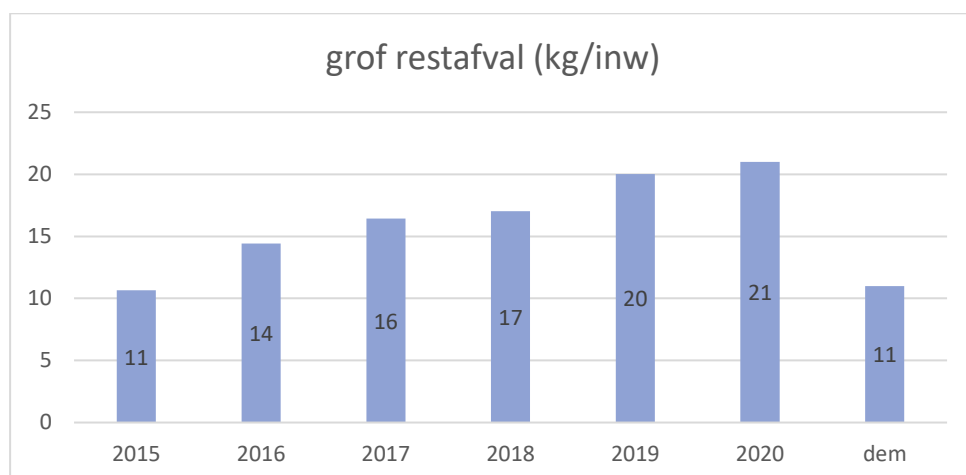
1. De algehele calculatie is behoudend, we hebben ons niet rijk gerekend maar laten een realistisch verhaal zien.
2. Zoals beschreven is gedurende de uitwerking van het project uitgegaan van een eenzelfde financiële constructie als bij Service Team Schoon Wijk. Dat houdt in dat de begeleidingskosten gedeeld worden door het Sociaal Domein en Afval & Reiniging. Gaandeweg bleek dat de dekking voor dit project niet aanwezig is vanuit het Sociaal Domein. Hierdoor valt 50% van de dekking weg, jaarlijks €37.500 tot €40.000 in 2025.
3. besparing door betere scheiding grof afval is geen direct effect van de demontagehal.
4. besparingen op lagere uitkeringskosten komen niet direct ten goede aan het uitkeringsbudget, maar deze besparing wordt geboekt bij de Regionaal Sociale Dienst (RSD). Onbekend is nog hoe dit uitwerkt in de hoogte van de bijdrage aan de RSD.
5. lokale afzet grondstof en materialen is behoudend ingestoken.
6. In dit model wordt uitgegaan dat de gemeente de hal gebruiksklaar oplevert en dat de begeleiding uitbesteed wordt. De kosten hiervoor komen terug in de overige beheerkosten en afschrijvingen.
7. Besparingen op personeelskosten doordat cliënten assisteren op het bordes zijn niet meegenomen.

De calculatie moet in een latere fase met de nieuwe samenwerkingspartner nader worden verfijnd en geactualiseerd. Om het overzichtelijk te houden is uitgegaan van een stabiele situatie vanaf 2022.

7.3 RESULTAAT VOOR DUURZAAMHEID

Bij het sorteren en demonteren van de grofvuilbak neemt het grondstof- en materiaalhergebruik toe:

- Het sorteerdeel levert 79 ton meer grondstoffen op. Dat is 3,7 kg/inw
- demontagedeel geeft 177 ton meer grondstoffen. Dat is 7,4 kg/inw
- 10,8 kg/inw meer afvalscheiding, een daling van 6%
- De fractie GHA daalt van 21kg per inwoner naar 11 kg per inwoner

7.4 RESULTAAT VOOR PARTICIPATIE

Het uitgangspunt is dat 50% van de begeleidingskosten wordt gedekt uit het participatiebudget. Hier staat tegenover een besparing op de uitkeringskosten bij uitstroom van een cliënt. Het is lastig om alle effecten uit te drukken in een getal. In het toeleiden naar werk maken cliënten stappen die grotere terugval, en kosten voorkomen.

In de sorteerhal wordt ruimte voor drie werkplekken gecreëerd. Daarnaast kunnen cliënten worden ingezet voor toezichthoudende taken op het werkperoon van de milieustraat. Aangezien cliënten parttime worden ingezet, is er ruimte om 6 tot 8 cliënten te begeleiden. Uitstroom naar betaald werk zou historisch gezien voor 1 tot 3 deelnemers kunnen gelden.

Lasten

- Begeleidingskosten: 50% van € 75.000 = € 37.500

Baten

- Bij uitstroom van een uitkeringsgerechtigde naar betaald werk, wordt € 15.000 per jaar bespaard.
- Er is verder geen bijdrage voor een trajectvergoeding voor een cliënt nodig.

1.5 RISICO'S

Mocht het project niet het gewenste effect sorteren en het project onverhoopt moet worden beëindigd, dan zijn er geen grote financiële kosten te verwachten. De kosten voor de begeleider van de sociale partner komen dan te vervallen. En er resteren dan nog de rente en afschrijving van de sorteerhal.

BIJLAGE 1: DETAILOVERZICHT CALCULATIE VERWERKINGSKOSTEN DEMONTAGE / SCHEIDING GHA

Calculatie verwerkingskosten demontage/scheiding GHA									
samenstelling GHA (grofvuilbak milieustraat) is op basis van sorteeraanalyse Wijk bij Duurstede april 2019									
tarief GHA		100%				486 €		250,00 € 121.500	
fractie in GHA		% vh GHA	% reali-seerbaar	verwerkings-tarief21 per ton		ton	verwerkingskosten		vermeden verwerkingskosten
Grof tuinafval	0,1%	te scheiden uit GHA	80%	€	17,50	0,4	€	7	€ 90
Papier en karton	1,4%	te scheiden uit GHA	80%	€	-35,00	5,4	€	-191	€ 1.551
WEB	1,1%	te scheiden uit GHA	80%	€	-92,50	4,3	€	-396	€ 1.465
Dakleer	0,8%	te scheiden uit GHA	80%	€	245,00	3,1	€	762	€ 16
Matrassen	3,2%	te scheiden uit GHA	80%	€	565,00	12,4	€	7.030	€ -3.919
Puin	1,3%	te scheiden uit GHA	80%	€	7,25	5,1	€	37	€ 1.227
Textiel	12,5%	te scheiden uit GHA	80%	€	-	48,6	€	-	€ 12.150
totaal te scheiden uit GHA		20,4%	te scheiden uit GHA			79,3	€	7.249	€ 12.580
Glas	1,6%	demonteerbaar	60%	€	12,50	4,7	€	58	€ 1.108
Hout C	0,2%	demonteerbaar	60%	€	104,55	0,6	€	61	€ 85
Hout B	7,2%	demonteerbaar	60%	€	60,69	21,0	€	1.274	€ 3.975
Hout A	0,0%	demonteerbaar	60%	€	25,00	-	€	-	€ -
Kunststoffen	9,9%	demonteerbaar	60%	€	97,00	28,9	€	2.800	€ 4.417
Leer	0,0%	demonteerbaar	60%	€	-	-	€	-	€ -
Metalen	6,5%	demonteerbaar	60%	€	-90,00	19,0	€	-1.706	€ 6.444
Demonteerbaar	35,4%	demonteerbaar	60%	€	100,00	103,2	€	10.323	€ 15.484
Schuimrubber	0,0%	demonteerbaar	60%	€	-50,00	-	€	-	€ -
subtotaal demonteerbaar		60,8%				177,3	€	12.811	€ 31.513
Zeil-linoleum	2,5%	wordt nog niet gescheiden	100%	€	250,00	12,2	€	3.038	€ -
Tapijt	10,6%	wordt nog niet gescheiden	100%	€	250,00	51,5	€	12.879	€ -
Residu	5,7%	niet recyclebaar GHA	100%	€	250,00	27,7	€	6.926	€ -
subtotaal rest		18,8%				91,4	€	22.842	€ -
niet realiseerbaar						138,0	€	34.506	
TOTAAL		100%				486,0	€	77.407	€ 44.093

BIJLAGE 2: OVERZICHT INVESTERINGEN

investering inrichting	aantal	tarief	bedrag
elektrische palletwagen	1 stuks	€ 3.000	€ 3.000
werktafels in hoogte verstelbaar	2 stuks	€ 800	€ 1.600
werktafels	1 stuks	€ 400	€ 400
rolbakken	12 stuks	€ 125	€ 1.500
handgereedschap	1 stuks	€ 5.000	€ 5.000
overige inrichting en materiaal	1 stuks	€ 8.500	€ 8.500
totaal investering inrichting			€ 20.000

BIJLAGE 3: INVESTERING BEDRIJFSGEBOUW

	bedrag	aantal jaar	rente%	jaarbedrag
bouw demontagehal (130 m2 à € 500)	€ 65.000	40		€ 1.625
investering inrichting	€ 20.000	5		€ 4.000
gemiddeld jaarlijks rentebedrag				€ 850
totaal investeringen	€ 85.000		2%	€ 6.475